

KOMISJONI DELEGEERITUD MÄÄRUS (EL) 2023/1184,**10. veebruar 2023,****millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2018/2001 ja kehtestatakse üksikasjalikke norme sisaldav liidu metoodika muust kui bioloogilise päritoluga taastuvtoorainest valmistatud vedelate ja gaasiliste transpordikütuste tootmiseks**

EUROOPA KOMISJON,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. detsembri 2018. aasta direktiivi (EL) 2018/2001 taastuvatest energiaallikatest toodetud energia kasutamise edendamise kohta, ⁽¹⁾ eriti selle artikli 27 lõike 3 seitsmendat lõiku,

ning arvestades järgmist:

- (1) Muust kui bioloogilise päritoluga taastuvtoorainest valmistatud vedelad ja gaasilised transpordikütused on olulised selleks, et suurendada taastuvenergia osakaalu sektorites, mis on eeldatavasti veel kaua gaaselistest ja vedelkütustest sõltuvad, näiteks merendus ja lennundus. On vaja kehtestada üksikasjalikke norme sisaldav liidu metoodika, mille alusel määrata kindlaks, millal võib muust kui bioloogilise päritoluga taastuvtoorainest valmistatud vedelate ja gaasiliste transpordikütuste tootmiseks kasutatavat elektrit lugeda täiel määral taastuvelektriks. Võttes arvesse direktiivi (EL) 2018/2001 üldisi keskkonnanäesid, on selleks vaja kehtestada objektiivsetel ja mittediskrimineerivatel kriteeriumidel põhinevad selged eeskirjad. Põhimõtteliselt loetakse sellised muust kui bioloogilise päritoluga toorainest valmistatud vedelad ja gaasilised transpordikütused, mida toodetakse elektrist, taastuvaks ainult juhul, kui elekter on taastuv. Sellist taastuvelektrit võib tarnida kas käitisest, millel on otseühendus muust kui bioloogilise päritoluga taastuvtoorainest valmistatud vedelaid ja gaasilisi transpordikütuseid tootva käitisega (üldjuhul elektrolüüsiseade), või võib seda võtta otse elektrivõrgust.
- (2) Peaaegu kõigi muust kui bioloogilise päritoluga taastuvtoorainest valmistatud vedelate ja gaasiliste transpordikütuste energiasisaldus tuleneb taastuvallikatest elektrolüüsi teel toodetud vesinikust. Fossiilkütustel põhinevast elektrist toodetud vesinik on oluliselt heitemahukam kui tavapärasest protsessides maagaasist toodetud vesinik. Seepärast on oluline tagada, et muust kui bioloogilise päritoluga taastuvtoorainest valmistatud vedelate ja gaasiliste transpordikütuste tootmiseks vajalik elektrienergia tuleks taastuvelektrist. Pärast Venemaa sissetungi Ukrainasse muutus liidu vajadus minna kiiresti üle puhtale energiale ja vähendada sõltuvust fossiilkütuste impordist veelgi selgemaks ja tugevamaks. Komisjon esitas RepowerEU teatise ⁽²⁾ strateegia, kuidas saada Venemaa fossiilkütustest sõltumatuks oluliselt enne aastakümne lõppu. Muust kui bioloogilise päritoluga taastuvtoorainest valmistatud vedelad ja gaasilised transpordikütused mängivad selles püüdluses olulist rolli ning vähendavad samas sõltuvust fossiilkütuste impordist üldiselt. Seepärast on kehtestatavad kriteeriumid olulised ka selleks, et vältida olukorda, kus muust kui bioloogilise päritoluga taastuvtoorainest valmistatud transpordikütuste jaoks kasutatava vesiniku tootmiseks mõeldud elektrinõudlus tooks kaasa suurema fossiilkütuste impordi Venemaalt, et vajalikku elektrit toota.
- (3) Käesolevas määruses sätestatud eeskirju tuleks kohaldada olenemata sellest, kas muust kui bioloogilise päritoluga taastuvtoorainest valmistatud vedelaid ja gaasilisi transpordikütuseid toodetakse liidu territooriumil või sellest väljaspool. Pakkumisvöönd ja tasakaaluarveldusperiood on liidus, kuid mitte kõigis teistes riikides kasutatavad mõisted, ja nendele viitamisel oleks asjakohane lubada kolmandate riikide kütusetootjatel kasutada samaväärseid mõisteid, tingimusel et säilitatakse käesoleva määruse eesmärk ja sätet rakendatakse asjaomases kolmandas riigis kasutusel oleva kõige sarnasema mõiste alusel. Pakkumisvööndite puhul võib selliseks mõisteks olla sarnased turueeskirjad (st sarnaste turueeskirjadega piirkond), elektrivõrgu füüsilised omadused, eelkõige võrkudevaheliste ühenduste tase, või viimase abinõuna riik.

⁽¹⁾ ELT L 328, 21.12.2018, lk 82.⁽²⁾ COM(2022) 108 final.

- (4) Vesinikutööstuse, selle väärtusahela ja turu uudse olemuse tõttu esineb taastuvelektrit tootvate käitiste ning muust kui bioloogilise päritoluga taastuvtoorainest valmistatud vedelaid ja gaasilisi transpordikütuseid tootvate käitiste kavandamise ja ehitamise puhul sageli märkimisväärseid viivitusi loamenetlustes nagu ka muid ootamatuid takistusi, olgugi et kavandatu kohaselt peaksid mõlemad käitised alustama tegevust samaaegselt. Kui on vaja määrata kindlaks, kas taastuvelektrit tootev käitis alustas tegevust pärast muust kui bioloogilise päritoluga taastuvtoorainest valmistatud vedelaid ja gaasilisi transpordikütuseid tootvat käitist või sellega samal ajal, tuleks praktilise teostatavuse huvides kaaluda vahepealseks ajavahemikuks ette näha kuni 36 kuud. Kui muust kui bioloogilise päritoluga taastuvtoorainest valmistatud vedelate ja gaasiliste transpordikütuste tootmiseks vajaminevat taastuvelektrit tarnitakse otseühenduse kaudu sellisest taastuvelektrit tootvast käitisest, mis ei ole võrku ühendatud, tõendab see, et elekter on toodetud asjaomasest käitisest. Kui aga taastuvelektrit tootev käitis ja vesinikku tootev käitis on lisaks omavahelisele otseühendusele ühendatud ka elektrivõrku, tuleks esitada tõendid selle kohta, et vesiniku tootmiseks kasutatud elekter on tarnitud otseühenduse kaudu. Käitis, mis tarnib vesiniku tootmiseks elektrit otseühenduse kaudu, peaks tarnima alati taastuvelektrit. Kui käitis tarnib mittetaastuvat elektrit, ei tohiks saadud vesinikku lugeda taastuvallikatest toodetud vesinikuks.
- (5) Pakkumisvööndites, kus taastuvelekter moodustab elektrist juba valdava osa, tuleks võrguelektrit lugeda täiel määral taastuvelektriks, kui muust kui bioloogilise päritoluga taastuvtoorainest valmistatud vedelate ja gaasiliste transpordikütuste tootmise täiskoormustundide arv on piiratud taastuvelektri osakaaluga pakkumispriirkonnas; seda osakaalu ületavat tootmist peetakse taastumatuks. Taastuvelektrit tootvaid käitisi ei ole vaja edaspidi rohkem lisada, kuna põhjendatult võib eeldada, et kui vesinikku toodetakse taastuvallikatest pakkumisvööndis, kus taastuvenergia osakaal ületab 90 %, on võimalik täita direktiivi (EL) 2018/2001 artikli 25 lõikes 2 sätestatud 70 % kasvuhoonegaaside heite vähendamise kriteeriumi, ja see võib põhjustada probleeme elektrisüsteemi toimimises.
- (6) Samamoodi ei ole pakkumisvööndites, kus elektrienergia heitemahukus on alla 18 gCO₂eq/MJ, vaja lisada täiendavaid taastuvelektrit tootvaid käitisi, et saavutada taastuvallikatest toodetud vesiniku abil heite vähenemine 70 %. Sellistel juhtudel on asjakohane lugeda elektrivõrgust võetud elektrit täiel määral taastuvelektriks, tingimusel et elektrienergia taastuvaid omadusi tõendatakse taastuvenergia ostulepingutega ning kohaldatakse ajalise ja geograafilise seose kriteeriume. Kui neid tingimusi ja kriteeriume ei täideta, ei saaks taastuvtoorainest valmistatud vedelate ja gaasiliste transpordikütuste tootmiseks kasutatavat elektrit lugeda täiel määral taastuvelektriks.
- (7) Ühtlasi on asjakohane lugeda võrguelektrit täiel määral taastuvelektriks ajal, mil muust kui bioloogilise päritoluga taastuvtoorainest valmistatud vedelate ja gaasiliste transpordikütuste tootmine toetab taastuvelektri tootmise integreerimist elektrisüsteemi ja vähendab taastuvelektri tootmise ümberjaotamise vajadust.
- (8) Kõigil muudel juhtudel peaks taastuvelektrist toodetud vesiniku tootmine stimuleerima uue taastuvelektri tootmisvõimsuse kasutuselevõttu ning toimuma ajal ja kohtades, kus taastuvelektrit on võimalik saada (ajaline ja geograafiline seos), et ära hoida stiimuleid toota rohkem fossiilkütustepõhist elektrit. Kuna taastuvelektrit tootvate käitiste kavandamisel ja ehitamisel esineb loamenetluste puhul sageli märkimisväärseid viivitusi, on asjakohane lugeda taastuvelektrit tootvat käitist uueks käitiseks juhul, kui see alustab tegevust mitte varem kui 36 kuud enne muust kui bioloogilise päritoluga taastuvtoorainest valmistatud vedelaid ja gaasilisi transpordikütuseid tootvat käitist.
- (9) Sobiv vahend, millega stimuleerida taastuvelektri uue tootmisvõimsuse kasutuselevõttu, on elektriostulepingud, arvestades et uuele taastuvelektri tootmisvõimsusele ei ole rahalist toetust ette nähtud, kuna taastuvelektrist toodetud vesinikku juba toetatakse, sest seda saab arvesse võtta kütusetarnijate kohustuse täitmisel, mis on sätestatud direktiivi (EL) 2018/2001 artiklis 25. Teise võimalusena võiksid kütusetootjad toota taastuvelektri koguse, mida on vaja muust kui bioloogilise päritoluga taastuvtoorainest valmistatud vedelate ja gaasiliste transpordikütuste tootmiseks, kasutades taastuvelektri tootmisvõimsust, mida nad ise omavad. Elektriostulepingu tühistamine ei tohiks vähendada võimalust, et taastuvelektrit tootvat käitist loetakse endiselt uueks käitiseks, kui ta

on hõlmatud uue elektriostulepinguga. Peale selle võib taastuvelektrist toodetud vesinikku tootva käitise mis tahes laiendust, mis suurendab käitise tootmisvõimsust, lugeda tegevust alustanuna algse käitisega samal ajal. Sel juhul jääks ära võimalik vajadus sõlmida elektriostulepingud eri käitistega iga kord, kui tootmist laiendatakse, ning see vähendaks halduskoormust. Tagasimakstavat rahalist toetust või rahalist toetust taastuenergia tootmisrajatise maa või võrguühenduste jaoks ei tohiks lugeda tegevus- või investeerimisabiks.

- (10) Kuna ühelt poolt on osa taastuvaid energiaallikaid, sealhulgas tuuleenergia ja päikeseenergia ebastabiilsed ning teiselt poolt võib esineda elektrivõrgu ülekoormust, ei pruugi taastuvallikatest toodetud elekter olla pidevalt kättesaadav, et taastuvelektrist vesinikku toota. Seepärast on asjakohane kehtestada eeskirjad, millega tagatakse, et taastuvelektrist toodetakse vesinikku ajal ja kohas, kus taastuvelektrit on võimalik saada.
- (11) Selleks et näidata, et taastuvelektrist toodetakse vesinikku siis, kui taastuvelektrit on võimalik saada, peaksid vesinikutootjad näitama, et taastuvelektrist toodetakse vesinikku taastuvelektri tootmisega samas kalendrikuus, et elektrolüüsiseade kasutab salvestatud taastuvelektrit, või et elektrolüüsiseade kasutab elektrit ajal, mil elektrihinnad on nii madalad, et fossiilkütusel põhinev elektritootmine ei ole majanduslikult elujõuline, ning seetõttu hoogustab lisanõudlus taastuvelektri tootmist ega põhjusta fossiilkütustest elektri tootmise suurenemist. Sünkroniseerimise kriteerium tuleks muuta rangemaks siis, kui muutuvad kättesaadavaks turud, taristud ja tehnoloogiad, mis võimaldavad vesiniku tootmist kiiresti kohandada ning elektri- ja vesinikutootmist sünkroniseerida.
- (12) Pakkumisvööndid on kavandatud nii, et piirkonnas ei tekiks elektrivõrgu ülekoormust. Selleks et taastuenergiast vesinikku tootva elektrolüüsiseadme ja taastuvelektrit tootva käitise vahel ei esineks elektrivõrgu ülekoormust, on asjakohane nõuda, et mõlemad käitised asuks samas pakkumisvööndis. Kui need asuvad omavahel ühendatud pakkumisvööndites, peaks elektrihind selles pakkumisvööndis, kus taastuvelektrit tootev käitis asub, olema kõrgem kui pakkumisvööndis, kus toodetakse muust kui bioloogilise päritoluga taastuvtoorainest valmistatud vedelaid ja gaasilisi transpordikütuseid, või sellega võrdne, nii et see aitaks vähendada elektrivõrgu ülekoormust; või peaks elektriostulepingu alusel taastuvelektrit tootev käitis asuma avamere pakkumisvööndis, mis on ühendatud selle pakkumisvööndiga, kus elektrolüüsiseade asub.
- (13) Et võtta arvesse oma pakkumisvööndite riiklike eripärasid ning toetada elektri- ja vesinikuvõrkude integreeritud kavandamist, peaks liikmesriikidel olema lubatud kehtestada täiendavaid kriteeriume elektrolüüsiseadmete asukoha kohta pakkumispirkondades.
- (14) Kütusetootjad võiksid kombineerida eri võimalusi muu kui bioloogilise päritoluga taastuvtoorainest valmistatud vedelate ja gaasiliste transpordikütuste tootmiseks kasutatava elektri arvestamiseks, tingimusel et iga sisendelektriühiku kohta kasutatakse ainult ühte võimalust. Selleks et kontrollida, kas eeskirju on nõuetekohaselt järgitud, on seega asjakohane nõuda, et kütusetarnijad dokumenteeriksid põhjalikult, milliseid võimalusi nad muust kui bioloogilise päritoluga taastuvtoorainest valmistatud vedelate ja gaasiliste transpordikütuste tootmiseks kasutatava taastuvelektri hankimisel kasutasid. Eeskirjade rakendamisel ja sertifitseerimisel kolmandates riikides peaks oluline kaal olema vabatahtlikel kavadel ja riiklikel kavadel, kuna liikmesriigid peavad aktsepteerima tunnustatud vabatahtlike kavade raames saadud tõendeid.
- (15) Direktiivi (EL) 2018/2001 artiklites 7 ja 19 on sätestatud piisavad tagatised, et taastuvallikatest vesiniku tootmiseks kasutatava elektri taastuvaid omadusi deklareeritaks ainult üks kord ja ainult ühes lõpptarbimissektoris. Kõnealuse direktiivi artikliga 7 on tagatud, et taastuvatest energiaallikatest toodetud energia osakaalu arvutamisel summaarses energia lõpptarbimises ei võeta muust kui bioloogilise päritoluga taastuvtoorainest valmistatud vedelaid ja gaasilisi transpordikütuseid arvesse, sest nende tootmiseks kasutatud taastuvelektrit on juba arvesse võetud. Kõnealuse direktiivi artikli 19 eesmärk on ära hoida seda, et nii taastuvelektri tootja kui ka muust kui bioloogilise päritoluga taastuvtoorainest valmistatud vedelate ja gaasiliste transpordikütuste tootja võiksid mõlemad saada päritolutagatised; selleks tagatakse, et taastuvelektri tootjale väljastatud päritolutagatised tühistatakse.

- (16) Lühiajalises perspektiivis takistavad ajalise seose rakendamist tehnoloogilised tõkked tunnipõhise sobitamise mõõtmiseks, keerulised nõuded elektrolüüsideadmete projekteerimisel ning sellise vesinikutaristu puudumine, mis võimaldaks säilitada ja transportida taastuvallikatest toodetud vesinikku lõppkasutajatele, kes vajavad vesinikutarnet pidevalt. Selleks et muust kui bioloogilise päritoluga taastuvtoorainest valmistatud vedelate ja gaasiliste transpordikütuste tootmine järsult kasvaks, peaksid ajalise korrelatsiooni kriteeriumid olema algetapis pindlikumad, nii et turuosalistel oleks aega vajalikud tehnoloogilised lahendused kasutusele võtta.
- (17) Arvestades taastuvelektrit tootvate käitiste kavandamiseks ja ehitamiseks kuluvat aega ning seda, et taastuvelektrit tootvaid uusi ja toetust mittesaavaid käitisi ei ole, tuleks käesoleva määruse artikli 5 punktides a ja b sätestatud nõudeid kohaldada alles hilisemas etapis.
- (18) Tänu Euroopa roheline kokkuleppe rakendamisele peaks elektri tootmisel sõltuvus fossiilkütustest aja jooksul vähenema ning taastuvatest energiaallikatest toodetud energia osakaal suurenema. Komisjon peaks tähelepanelikult jälgima seda arengut ning hindama käesolevas määruses sätestatud nõuete, eelkõige ajalise seose nõude järkjärgulise tugevdamise mõju tootmiskuludele, kasvuhooonegaaside heitkoguste vähendamisele ja energiasüsteemile, ning esitama Euroopa Parlamendile ja nõukogule hiljemalt 1. juuliks 2028 aruande,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

Artikkel 1

Reguleerimise

Käesolevas määruses sätestatakse üksikasjalikud eeskirjad, mille alusel määrata kindlaks, millal võib muust kui bioloogilise päritoluga taastuvtoorainest valmistatud vedelate ja gaasiliste transpordikütuste tootmiseks kasutatavat elektrit lugeda täiel määral taastuvelektriks. Neid eeskirju kohaldatakse juhtudel, kui muust kui bioloogilise päritoluga taastuvtoorainest valmistatud vedelad ja gaasilised transpordikütused toodetakse elektrolüüsi teel või kasutades analoogseid vähem levinud tootmisviise.

Eeskirju tuleks kohaldada olenemata sellest, kas muust kui bioloogilise päritoluga taastuvtoorainest valmistatud vedelaid ja gaasilisi transpordikütuseid toodetakse liidu territooriumil või väljaspool seda.

Artikkel 2

Mõisted

Käesolevas määruses kasutatakse järgmisi mõisteid:

- 1) „pakkumisvöönd“ – Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2019/943 ⁽³⁾ artikli 2 punktis 65 määratletud pakkumisvöönd liikmesriikide puhul või samaväärne mõiste kolmandate riikide puhul;
- 2) „otseliin“ – Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2019/944 ⁽⁴⁾ artikli 2 punktis 41 määratletud otseliin;
- 3) „taastuvelektrit tootev käitis“ – üksiküksused või üksuste rühmad, mis toodavad elektrit ühes või mitmes kohas samadest või erinevatest taastuvatest energiaallikatest, mis on määratletud direktiivi (EL) 2018/2001 artikli 2 punktis 1; välja arvatud biomassist elektrit tootvad üksused ja energiasalvestusseadmed;

⁽³⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 5. juuni 2019. aasta määrus (EL) 2019/943, milles käsitletakse elektrienergia siseturu (ELT L 158, 14.6.2019, lk 54).

⁽⁴⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 5. juuni 2019. aasta direktiiv (EL) 2019/944 elektrienergia siseturu ühiste normide kohta ja millega muudetakse direktiivi 2012/27/EL (ELT L 158, 14.6.2019, lk 125).

- 4) „kütusetootja“ – ettevõtja, kes toodab muust kui bioloogilise päritoluga taastuvtoorainest valmistatud vedelaid ja gaasilisi transpordikütuseid;
- 5) „tegevuse alustamine“ – muust kui bioloogilise päritoluga taastuvtoorainest valmistatud vedelate ja gaasiliste transpordikütuste või taastuvelektri tootmise alustamine esimest korda või pärast direktiivi (EL) 2018/2001 artikli 2 punktis 10 määratletud ajakohastamist, milleks on vaja investeringuid, mis ületavad 30 % investeringust, mida oleks vaja samaväärse uue kaitise ehitamiseks;
- 6) „nutiarvestisüsteem“ – direktiivi (EL) 2019/944 artikli 2 punktis 23 määratletud nutiarvestisüsteem;
- 7) „tasakaaluarveldusperiood“ – määruse (EL) 2019/943 artikli 2 punktis 15 määratletud tasakaaluarveldusperiood liidus või samaväärne mõiste kolmandate riikide puhul.

Artikkel 3

Eeskirjad, milles käsitletakse sellise elektri, mis on saadud otseühenduse kaudu taastuvelektrit tootva kaitisega, arvestamist täiel määral taastuvelektrina

Selleks et tõendada vastavust direktiivi (EL) 2018/2001 artikli 27 lõike 3 viiendas lõigus sätestatud kriteeriumidele, mille kohaselt elektrienergiat, mis on saadud otseühenduse kaudu taastuvelektrit tootva kaitisega, võib täiel määral arvesse võtta kui taastuvelektrit, peab transpordikütuste tootja tõendama järgmist:

- a) taastuvelektrit tootev kaitis on otseliini kaudu ühendatud kaitisega, mis toodab muust kui bioloogilise päritoluga taastuvtoorainest valmistatud vedelaid ja gaasilisi transpordikütuseid, või taastuvelektri tootmine ja muust kui bioloogilise päritoluga taastuvtoorainest valmistatud transpordikütuse tootmine toimub samas kaitises;
- b) taastuvelektrit tootvad kaitised alustasid tegevust mitte varem kui 36 kuud enne muust kui bioloogilise päritoluga taastuvtoorainest valmistatud vedelaid ja gaasilisi transpordikütuseid tootvat kaitist; kui muust kui bioloogilise päritoluga taastuvtoorainest valmistatud vedelaid ja gaasilisi transpordikütuseid tootvale olemasolevale kaitisele lisatakse täiendav tootmisvõimsus, loetakse lisatud võimsust olemasoleva kaitise osaks, tingimusel et võimsus lisatakse samas kohas ja lisamine toimub hiljemalt 36 kuud pärast algse kaitise tegevuse alustamist;
- c) elektrit tootev kaitis ei ole elektrivõrku ühendatud, või elektrit tootev kaitis on elektrivõrku ühendatud, kuid nutiarvestisüsteem, mis mõõdab kõiki elektrivõrgust tulevaid elektrivooge, näitab et muust kui bioloogilise päritoluga taastuvtoorainest valmistatud vedela ja gaasilise transpordikütuse tootmiseks ei ole elektrivõrgust elektrit võetud.

Kui kütusetootja kasutab ka võrguelektrit, võib ta arvestada seda täiel määral kui taastuvelektrit, kui see vastab artiklis 4 sätestatud eeskirjadele.

Artikkel 4

Üldeeskirjad selle kohta, millal võrguelektrit arvestatakse täiel määral kui taastuvelektrit

1. Kütusetootjad võivad arvestada võrguelektrit täiel määral kui taastuvelektrit, kui muust kui bioloogilise päritoluga taastuvtoorainest valmistatud vedelaid ja gaasilisi transpordikütuseid tootev kaitis asub pakkumisvööndis, kus taastuvelektri keskmine osakaal eelmisel kalendriaastal ületas 90 % ning muust kui bioloogilise päritoluga taastuvtoorainest valmistatud vedelate ja gaasiliste transpordikütuste tootmine ei ületa maksimaalset tundide arvu, mis on kehtestatud seoses taastuvelektri osakaaluga pakkumisvööndis.

Tundide maksimumarvu arvutamiseks korrutatakse tundide koguarv igal kalendriaastal taastuvelektri osakaaluga pakkumisvööndis, kus muud kui bioloogilist päritolu taastuvtoorainest valmistatud vedelaid ja gaasilisi transpordikütuseid toodetakse. Taastuvelektri keskmise osakaalu kindlaksmääramiseks jagatakse taastuvatest energiaallikatest toodetud elektrienergia selline summaarne lõpptarbimine pakkumisvööndis, mis on arvutatud analoogia põhjal direktiivi

(EL) 2018/2001 artikli 7 lõikes 2 sätestatud eeskirjadega, Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 1099/2008 ⁽⁷⁾ B lisas määratletud kõikidest energiaallikatest toodetud elektrienergia kogutoodanguga, välja arvatud eelnevalt ülespoole pumbatud veest, pluss import miinus elektri eksport pakkumisvõõndisse. Kui taastuvelektri keskmine osakaal kalendriaastal ületab 90 %, loetakse seda järgmisel viiel kalendriaastaks jätkuvalt suuremaks kui 90 %.

2. Kui lõikes 1 sätestatud tingimused ei ole täidetud, võivad kütusetootjad lugeda elektrivõrgust saadud elektrit täiel määral taastuvelektriks, kui muust kui bioloogilise päritoluga taastuvtoorainest valmistatud vedelaid ja gaasilisi transpordikütuseid tootev käitis asub pakkumispiirkonnas, kus elektri heitemahukus on alla 18 gCO₂eq/MJ, tingimusel et täidetud on järgmised kriteeriumid:

- a) kütusetootjad on sõlminud otse või vahendajate kaudu ettevõtjatega, kes toodavad taastuvelektrit ühes või mitmes taastuvelektrit tootvas käitis, ühe või mitu taastuvelektri ostulepingut koguses, mis on vähemalt võrdne elektrikogusega, mille puhul deklareeritakse, et see on täiel määral taastuvelekter ja deklareeritud elektrikogus on nendes käitistes tegelikult toodetud;
- b) artiklite 6 ja 7 kohased ajalise ja geograafilise seose tingimused on täidetud;

elektrienergia heitemahukus määratakse kindlaks vastavalt võrguelektri keskmise CO₂-mahukuse arvutamise meetodile, mille alusel määratakse kindlaks muust kui bioloogilise päritoluga taastuvtoorainest valmistatud vedelatest ja gaasilistest transpordikütustest ning ringlussevõetud süsinikupõhistest kütustest tulenev kasvuhoonegaaside heitkoguste vähenemine, mis on sätestatud direktiivi (EL) 2018/2001 artikli 28 lõike 5 kohaselt vastu võetud delegeeritud õigusaktis, tuginedes uusimatele kättesaadavatele andmetele.

Kui elektrienergia heitemahukus kalendriaastal on madalam kui 18 gCO₂eq/MJ, tuleb elektrienergia keskmist heitemahukust lugeda igal järgmisel viiel kalendriaastal jätkuvalt madalamaks kui 18 gCO₂eq/MJ.

3. Muust kui bioloogilise päritoluga taastuvtoorainest valmistatud vedela ja gaasilise transpordikütuse tootmiseks elektrivõrgust võetud elektrit võib samuti arvestada täiel määral taastuvelektrina, kui muust kui bioloogilise päritoluga taastuvtoorainest valmistatud vedela ja gaasilise transpordikütuse tootmiseks kasutatud elektrienergiat tarbitakse tasakaalarveldusperioodil, mille jooksul kütusetootja suudab riikliku põhivõrguettevõtja esitatud tõendite põhjal tõendada, et:

- a) taastuvaid energiaallikaid kasutavate tootmiseseadmete koormust vähendati ümberjaotamisega vastavalt määruse (EL) 2019/943 artiklile 13;
- b) muust kui bioloogilise päritoluga taastuvtoorainest valmistatud vedelate ja gaasiliste transpordikütuste tootmiseks tarbitud elektrienergia vähendas vastava koguse võrra ümberjaotamise vajadust.

4. Kui lõigetes 1, 2 ja 3 sätestatud tingimused ei ole täidetud, võivad kütusetootjad arvestada võrguelektrit täiel määral taastuvelektrina, kui see vastab täiendavuse, ajalise seose ja geograafilise seose tingimustele vastavalt artiklitele 5, 6 ja 7.

Artikkel 5

Täiendavus

Artikli 4 lõike 4 esimeses lõigus osutatud täiendavuse tingimus loetakse täidetuks, kui kütusetootjad toodavad oma käitis koguse taastuvelektrit, mis on vähemalt võrdne täiel määral taastuvelektriks peetava elektri kogusega, või on nad sõlminud otse või vahendajate kaudu ettevõtjatega, kes toodavad taastuvelektrit ühes või mitmes taastuvelektrit tootvas käitis, ühe või mitu taastuvelektri ostulepingut koguses, mis on vähemalt võrdne elektrikogusega, mille puhul deklareeritakse, et see on täiel määral taastuvelekter ja deklareeritud elektrikogus on nendes käitistes tegelikult toodetud, tingimusel et täidetud on järgmised kriteeriumid:

⁽⁷⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 22. oktoobri 2008. aasta määrus (EÜ) nr 1099/2008 energiastatistika kohta (ELT L 304, 14.11.2008, lk 1).

- a) taastuvelektrit tootev käitis alustas tegevust mitte varem kui 36 kuud enne muust kui bioloogilise päritoluga taastuvtoorainest valmistatud vedelaid ja gaasilisi transpordikütuseid tootvat käitist;

kui taastuvelektrit tootev käitis vastas kütusetootjaga sõlmitud taastuvelektri ostulepingu alusel käesoleva lõike esimeses lõigus sätestatud nõuetele, loetakse, et see käitis alustas tegevust samaaegselt käitisega, mis toodab muust kui bioloogilise päritoluga taastuvtoorainest valmistatud vedelaid ja gaasilisi transpordikütuseid taastuenergia uue ostulepingu alusel;

kui muust kui bioloogilise päritoluga taastuvtoorainest valmistatud vedelaid ja gaasilisi transpordikütuseid tootvale olemasolevale käitisele lisatakse täiendav tootmisvõimsus, loetakse, et lisatud võimsus alustas tegevust algse käitisega samal ajal, tingimusel et võimsus lisatakse samas kohas ja lisamine toimub hiljemalt 36 kuud pärast seda, kui algne käitis tegevust alustas.

- b) Taastuvelektrit tootev käitis ei ole saanud toetust tegevus- või investeerimisabi vormis, välja arvatud toetus, mida käitised said enne nende ajakohastamist, samuti rahaline toetus maa või võrguühenduste jaoks, toetus, mis ei kujuta endast netotoetust, näiteks täielikult tagasimakstav toetus ja toetus taastuvelektrit tootvatele käitistele, mis on tarnijaks käitistele, mis toodavad muust kui bioloogilise päritoluga taastuvtoorainest valmistatud vedelaid ja gaasilisi transpordikütuseid, mida kasutatakse teadusuuringuteks, katsetamiseks ja tutvustamiseks.

Artikkel 6

Ajaline seos

Kuni 31. detsembrini 2029 loetakse artikli 4 lõigetes 2 ja 4 osutatud ajalise seose tingimus täidetuks, kui muust kui bioloogilise päritoluga taastuvtoorainest valmistatud vedelaid ja gaasilisi transpordikütuseid toodetakse samas kalendrikuus kui taastuvelektrit, mida toodetakse taastuvelektri ostulepingu alusel, või taastuvelektrist, mida saadakse uuest energiasalvestist, mis asub elektrolüüsiseadme või taastuvelektrit tootva käitisega ühe ja sama võrguühenduspunkti taga ja millesse on energia salvestatud samas kalendrikuus, mil elektrit taastuvelektri ostulepingu alusel toodeti.

Alates 1. jaanuarist 2030 loetakse ajalise seose tingimus täidetuks, kui muust kui bioloogilise päritoluga taastuvtoorainest valmistatud vedelaid ja gaasilisi transpordikütuseid toodetakse sama tunni jooksul kui taastuvelektrit, mida toodetakse taastuvelektri ostulepingu alusel, või taastuvelektrist, mida saadakse uuest energiasalvestist, mis asub elektrolüüsiseadme või taastuvelektrit tootva käitisega ühe ja sama võrguühenduspunkti taga ja millesse on energia salvestatud sama ühetunnise ajavahemiku jooksul, mil elektrit taastuvelektri ostulepingu alusel toodeti. Pärast komisjoni teavitamist võivad liikmesriigid alates 1. juulist 2027 kohaldada käesolevas lõikes sätestatud eeskirju oma territooriumil toodetud muust kui bioloogilise päritoluga taastuvtoorainest valmistatud vedela ja gaasilise transpordikütuse suhtes.

Ajalise seose tingimus loetakse alati täidetuks, kui muust kui bioloogilise päritoluga taastuvtoorainest valmistatud vedelaid ja gaasilisi transpordikütuseid toodetakse ühe tunni jooksul, mil ühtse järgmise päeva turu mehhanismist tulenev elektri kliiringhind pakkumisvõõndis, nagu on osutatud komisjoni määruse (EL) 2015/1222⁽⁶⁾ artikli 39 lõike 2 punktis a, on Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2003/87/EÜ⁽⁷⁾ nõuete täitmise eesmärgil madalam kui 20 eurot MWh kohta või sellega võrdne, või väiksem kui 0,36-kordne atmosfääri ühe tonni süsihappegaasi ekvivalentkoguse paiskamise kvoodi hind.

⁽⁶⁾ Komisjoni 24. juuli 2015. aasta määrus (EL) 2015/1222, millega kehtestatakse võimsuse jaotamise ja ülekoormuse juhtimise suunised (ELT L 197, 25.7.2015, lk 24).

⁽⁷⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. oktoobri 2003. aasta direktiiv 2003/87/EÜ, millega luuakse ühenduses kasvuhoonegaaside saastekvootidega kauplemise süsteem ja muudetakse nõukogu direktiivi 96/61/EÜ (ELT L 275, 25.10.2003, lk 32).

*Artikkel 7***Geograafiline seos**

1. Artikli 4 lõigetes 2 ja 4 osutatud geograafilise seose tingimus loetakse täidetuks, kui on täidetud vähemalt üks järgmistest elektrolüüsiseadme asukohaga seotud kriteeriumidest:

- a) taastuvelektri ostulepingu alusel taastuvelektrit tootev käitis asub või asus tegevuse alustamise ajal samas pakkumisvööndis kui elektrolüüsiseade;
- b) taastuvelektrit tootev käitis asub elektrolüüsiseadme asukoha pakkumisvööndiga ühendatud pakkumisvööndis, sh teises liikmesriigis, ning elektri hinnad asjaomasel ajavahemikul artiklis 6 osutatud järgmise päeva turul on elektrolüüsiseadme asukoha pakkumisvööndiga ühendatud pakkumisvööndis kõrgemad kui selles pakkumisvööndis, kus muud kui bioloogilist päritolu taastuvtoorainest valmistatud vedelaid ja gaasilisi transpordikütuseid toodetakse, või sellega võrdsed;
- c) elektriostulepingu alusel taastuvelektrit tootev käitis asub avamere pakkumisvööndis, mis on ühendatud selle pakkumisvööndiga, kus elektrolüüsiseade asub.

2. Ilma et see piiraks määruse (EL) 2019/943 artiklite 14 ja 15 kohaldamist, võivad liikmesriigid kehtestada lisaks lõikes 1 sätestatud kriteeriumidele täiendavaid kriteeriume elektrolüüsiseadmete ja taastuvelektrit tootva käitise asukoha kohta, et täiendava võimsuse lisamine oleks vastavuses vesiniku- ja elektrivõrgu riiklikule planeerimisele. Mis tahes täiendavad kriteeriumid ei tohi avaldada negatiivset mõju elektrienergia siseturu toimimisele.

*Artikkel 8***Ühised normid**

Kütusetootjad esitavad järgmise usaldusväärse teabe, millega tõendavad, et kõik artiklites 3–7 kehtestatud nõuded on täidetud, sealhulgas vajadusel teabe iga tunni kohta:

- a) muust kui bioloogilise päritoluga taastuvtoorainest valmistatud vedelate ja gaasiliste transpordikütuste tootmiseks kasutatud elektrienergia kogus, mille üksikasjad on järgmised:
  - i) võrguelekttri kogus, mida ei arvestata täiel määral taastuvelektrina, ning taastuvelektri osakaal;
  - ii) elektri kogus, mida arvestatakse täiel määral taastuvelektrina, sest see on saadud otseühenduse kaudu taastuvelektrit tootva käitisega, nagu on sätestatud artiklis 3;
  - iii) võrguelekttri kogus, mida arvestatakse täiel määral taastuvelektrina vastavalt artikli 4 lõikes 1 sätestatud kriteeriumidele;
  - iv) elektri kogus, mida arvestatakse täiel määral taastuvelektrina vastavalt artikli 4 lõikes 2 sätestatud kriteeriumidele;
  - v) elektri kogus, mida arvestatakse täiel määral taastuvelektrina vastavalt artikli 4 lõikes 3 sätestatud kriteeriumidele;
  - vi) elektri kogus, mida arvestatakse täiel määral taastuvelektrina vastavalt artikli 4 lõikes 4 sätestatud kriteeriumidele;
- b) taastuvelektrit tootvates käitistes toodetud taastuvelektri kogus, olenemata sellest, kas käitistel on otseühendus elektrolüüsiseadmega ja kas taastuvelektrit kasutatakse muust kui bioloogilise päritoluga taastuvtoorainest valmistatud vedelate ja gaasiliste transpordikütuste tootmiseks või muul otstarbel;

- c) kütusetootja toodetud muust kui bioloogilise päritoluga toorainest valmistatud taastuvate ja taastumatute vedelate ja gaasiliste transpordikütuste kogused.

Artikkel 9

Vastavustunnistus

Olenemata sellest, kas muust kui bioloogilise päritoluga taastuvtoorainest valmistatud vedelaid ja gaasilisi transpordikütuseid toodetakse liidu territooriumil või sellest väljaspool, võivad kütusetootjad vajaduse korral ja lähtuvalt artiklist 8 kasutada komisjoni poolt kooskõlas direktiivi (EL) 2018/2001 artikli 30 lõikega 4 tunnustatud riiklikke kavu või rahvusvahelisi vabatahtlikke kavu, et tõendada vastavust käesoleva määruse artiklites 3–7 sätestatud kriteeriumidele.

Kui kütusetootja esitab tõendid või andmed, mis on saadud kooskõlas kavaga, mille kohta on tehtud direktiivi (EL) 2018/2001 artikli 30 lõike 4 kohane otsus, niivõrd kui selline otsus hõlmab kava vastavuse tõendamist kõnealuse direktiivi artikli 27 lõike 3 viiendale ja kuuendale lõigule, ei nõua liikmesriik muust kui bioloogilise päritoluga taastuvtoorainest valmistatud vedelate ja gaasiliste transpordikütuste tarnijatelt täiendavate tõendite esitamist käesolevas määruuses sätestatud kriteeriumidele vastavuse kohta.

Artikkel 10

Aruandlus

Komisjon esitab 1. juuliks 2028 Euroopa Parlamendile ja nõukogule aruande, milles hinnatakse käesolevas määruuses sätestatud nõuete mõju (sealhulgas ajalise seose mõju) tootmiskuludele, kasvuhoonegaaside heite vähendamisele ja energiasüsteemile.

Artikkel 11

Üleminekuetapp

Artikli 5 punkte a ja b ei kohaldata kuni 1. jaanuarini 2038 selliste käitiste suhtes, mis toodavad muust kui bioloogilise päritoluga taastuvtoorainest valmistatud vedelaid ja gaasilisi transpordikütuseid ja mis alustasid tegevust enne 1. jaanuari 2028. Seda erandit ei kohaldata võimsuse suhtes, mis lisatakse pärast 1. jaanuari 2028 muust kui bioloogilise päritoluga taastuvtoorainest valmistatud vedelate ja gaasiliste transpordikütuste tootmiseks.

Artikkel 12

Jõustumine

Käesolev määrus jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

Brüssel, 10. veebruar 2023

Komisjoni nimel
president
Ursula VON DER LEYEN